

ผลกระทบของความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหารและ
แรงกดดันจากสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่
ได้รับ ISO 14001 สาขา อุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย

The Effects of Accountants' Competence, Executives' Support and Social Pressures
on the Efficiency of Environmental Accounting used by the
ISO 14001 Certified Manufacturing Firms in Thailand

*อัมพร เทียงตระกุล
Amporn Theingtrakul

* อาจารย์ประจำหมวดบัญชีการเงิน และรองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทคัดย่อ

การบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นการแสดงสารสนเทศเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรธุรกิจ ให้เกิดประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งการบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม เป็นปัจจัยที่ภาคธุรกิจใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารการจัดการของกิจการในการได้เปรียบในเชิงการแข่งขันทางธุรกิจ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยและทดสอบผลกระทบของความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 จาก 5 กลุ่มสาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย ซึ่งความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคมเป็นตัวแปรอิสระ และเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชี ของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ Likert's Scale และคำถามปลายเปิด ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรู้ความสามารถของนักบัญชีด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชีไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่ด้านทักษะวิชาชีพบัญชี และด้านค่านิยม มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม 2) การสนับสนุนของผู้บริหาร ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ด้านนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการฝึกอบรม มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม 3) แรงกดดันจากสังคม มีผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ งานวิจัยยังใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบัญชีในภาคธุรกิจเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคม และประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อประยุกต์ใช้ในธุรกิจและเป็นประโยชน์ในกระบวนการจัดการเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมในภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

Abstract

Environment Accounting is an important instrument that helps manage business organizations along with the environmental consciousness of their management teams. Environment Accounting is influenced by the accountants' competence, executive support, and social pressure in such a way that it produces information essential for strategic management. Thus, the objective of this research is to study the effects of accountants' competence, executives' support, and social pressure on the efficiency of environmental accounting used by the ISO 14001 certified of 5 business groups in the manufacturing firms in Thailand. The three hypotheses were set up to determine whether there was an impact of the three factors mentioned earlier on the efficiency of environmental accounting. The three factors are independent variables; whereas the efficiency of environmental accounting is the only dependent variable. The data collection was made through the open-ended questionnaires based on 5 level of the Likert Scale. They were completed by respondents who were mostly accounting managers of five different types of business firms under the manufacturing sector in Thailand. The research shows that 1) The accounts' competence in terms of professional knowledge do not has an impact on the efficiency of environmental accounting but professional skills, and values have an impact on the efficiency of environmental accounting. 2) The executives' support in the form of budgets, environmental policies, and training courses have a positive impact on the efficiency of environmental accounting. 3) The social pressure has a appositive impact on the efficiency of environmental accounting.

The research study also relies on the opinion of accounting executives in the area of the knowledge and competence of accountants, the support of the management team, the social pressure and the effectiveness of the environmental accounting. Such qualitative information would be useful to the management of the environmental accounting by the public and private firms. It may be helpful for future research.

คำสำคัญ : ความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคม, ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม

Keywords : Accountants' Competency, Executives' Support, Social Pressures, Environmental Accounting Efficiency

บทนำ

การบัญชีสิ่งแวดล้อมเป็นการบัญชีที่รวบรวม และจัดทำรายงานข้อมูลบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งโดยทั่วไปข้อมูลทางสิ่งแวดล้อมจะเป็นข้อมูลที่ให้แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับแนวปฏิบัติสิ่งแวดล้อมของบริษัท และรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมของบริษัทที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม ตลอดจนการป้องกัน การสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงาน ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและสาธารณชน นโยบายสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและโครงการที่ดำเนินอยู่ รวมถึงต้นทุนและประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ และการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ภาพพจน์ของบริษัทดีขึ้น ดังนั้นธุรกิจต่างๆจึงให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการจัดการการดำเนินงานในกิจกรรมของธุรกิจซึ่งจะครอบคลุมถึง การบัญชีสำหรับผลกระทบของธุรกิจที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยพยายามค้นหาเทคนิควิธีการ และยุทธวิธีต่างๆเข้ามาจัดการดำเนินงาน ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจให้เป็นที่ยอมรับในชื่อเสียงของบริษัท รวมทั้งผลการดำเนินงานของบริษัทและความมีศักยภาพการแข่งขันที่ดีขึ้น

แนวคิดทางบัญชีเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมถือเป็นการเพิ่มความเกี่ยวข้องกับบริษัท เนื่องจาก

มลภาวะที่มีต่อสิ่งแวดล้อมนั้น ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั่วโลก จึงส่งผลให้ธุรกิจต้องเปิดเผยข้อมูลต่อสังคมเกี่ยวกับนโยบายสิ่งแวดล้อม วัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม (ผ่องพรรณ เจียรวิริยะพันธุ์, 2542 : 280) เพื่อแสดงถึงความเอาใจใส่และตระหนักในปัญหาดังกล่าวควบคู่ไปกับการทำธุรกิจ รวมทั้งยังทำให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ เช่น ขวัญ และกำลังใจของพนักงาน ผลประโยชน์ด้านภาษี และลดต้นทุนการดำเนินงานให้ต่ำ สร้างชื่อเสียงให้บริษัท ตลอดจนสามารถเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน (สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า, 2543 : 310) นอกจากนี้องค์การสหประชาชาติได้ตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานสากลเกี่ยวกับบัญชีและรายงาน (The Intergovernmental Working Group of Export on International Standard of Accounting and Reporting : SAR) ซึ่งให้ความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อม และได้ดำเนินการศึกษาวิจัยมากมาย ทั้งในระดับชาติ และในระดับกิจการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด เพื่อระบุแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่องผลกระทบความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศ

ไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะทดสอบว่าความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม มีผลต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารด้านบัญชีของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย โดยที่ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของกลุ่มธุรกิจ รวมทั้งการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม เพื่อให้ได้เปรียบในการแข่งขัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมสนับสนุนการตัดสินใจการจัดการการดำเนินงานการบัญชีสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ให้แก่ธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย และเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีของธุรกิจให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อพัฒนาในการเรียนการสอนให้มีวิชาการบัญชีสิ่งแวดล้อมใช้ในการสอนในมหาวิทยาลัยมากขึ้น

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบประเภทรูทกิจต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาปัจจัยความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยตามลักษณะทางประชากร

3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยตามลักษณะทางบริษัท

4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหารและแรงกดดันจากสังคมที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประเภทธุรกิจที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุน

ของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน

2. ลักษณะทางประชากรของนักบัญชีที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน

3. ลักษณะทางบริษัทที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน

4. ความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน

ทฤษฎีและแนวคิด

ความรู้ความสามารถของนักบัญชี (Accountants' Competency) เป็นคุณสมบัติที่มีในตัวของนักบัญชี ช่วยทำให้นักบัญชีนั้นสามารถทำหน้าที่ของตนได้ถึงระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของการทำงาน

จริง และ ความสามารถในการทำงานจะเกี่ยวโยงไปถึงการทำงานของนักบัญชีว่าทำงานได้ระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นถ้านักบัญชีได้นำความสามารถ (Capability) มาใช้ในการทำงานให้ถึงระดับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ก็ถือว่านักบัญชีนั้นมีความสามารถในการทำงาน (Competence) จริง ซึ่งประเภทของความสามารถของนักบัญชีจะประกอบไปด้วย 3 ด้าน (IFAC Education Committee , 2003 : IES 1 -6) ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Knowledge) ด้านทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skill) และด้านค่านิยม , จริยธรรมและแนวคิดทางวิชาชีพ (Professional Values, ethics and attitudes) สำหรับความสามารถในการทำงานของนักบัญชี ((IFAC Education Committee , 2003 : IES 1 -6) จะครอบคลุมผลงานที่เกิดจากการทำงานที่มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และครอบคลุมผลงานที่เกิดจากการทำงานที่มีมาตรฐานทางพฤติกรรม ดังนั้นความรู้ความสามารถของนักบัญชีจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมในเชิงบวกต่อธุรกิจในอนาคต

การสนับสนุนของผู้บริหาร (Executives' Support) เป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยให้กิจการมีความเชื่อมั่นว่า การบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีจะนำมาซึ่งชื่อเสียง และภาพพจน์ขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นด้านการสนับสนุนงบประมาณ ด้านนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านการฝึกอบรม จะเป็นตัวผลักดันให้องค์กรมีการวัดผล

การปฏิบัติงานของบุคลากร โดยคำนึงหรือตระหนักถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การสนับสนุนของผู้บริหารจะสอดคล้องกับกำหนดทฤษฎีเส้นทางไปสู่เป้าหมาย (Path-goal Theory) ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ 3 ด้าน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2543) ได้แก่ สถานะ (Status) ความเป็นอยู่ (Well-being) และความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา (Subordinates) ดังนั้น การสนับสนุนของผู้บริหารจึงเป็นตัวผลักดันให้เกิดประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมในเชิงบวกต่อธุรกิจในอนาคตให้ดียิ่งขึ้น

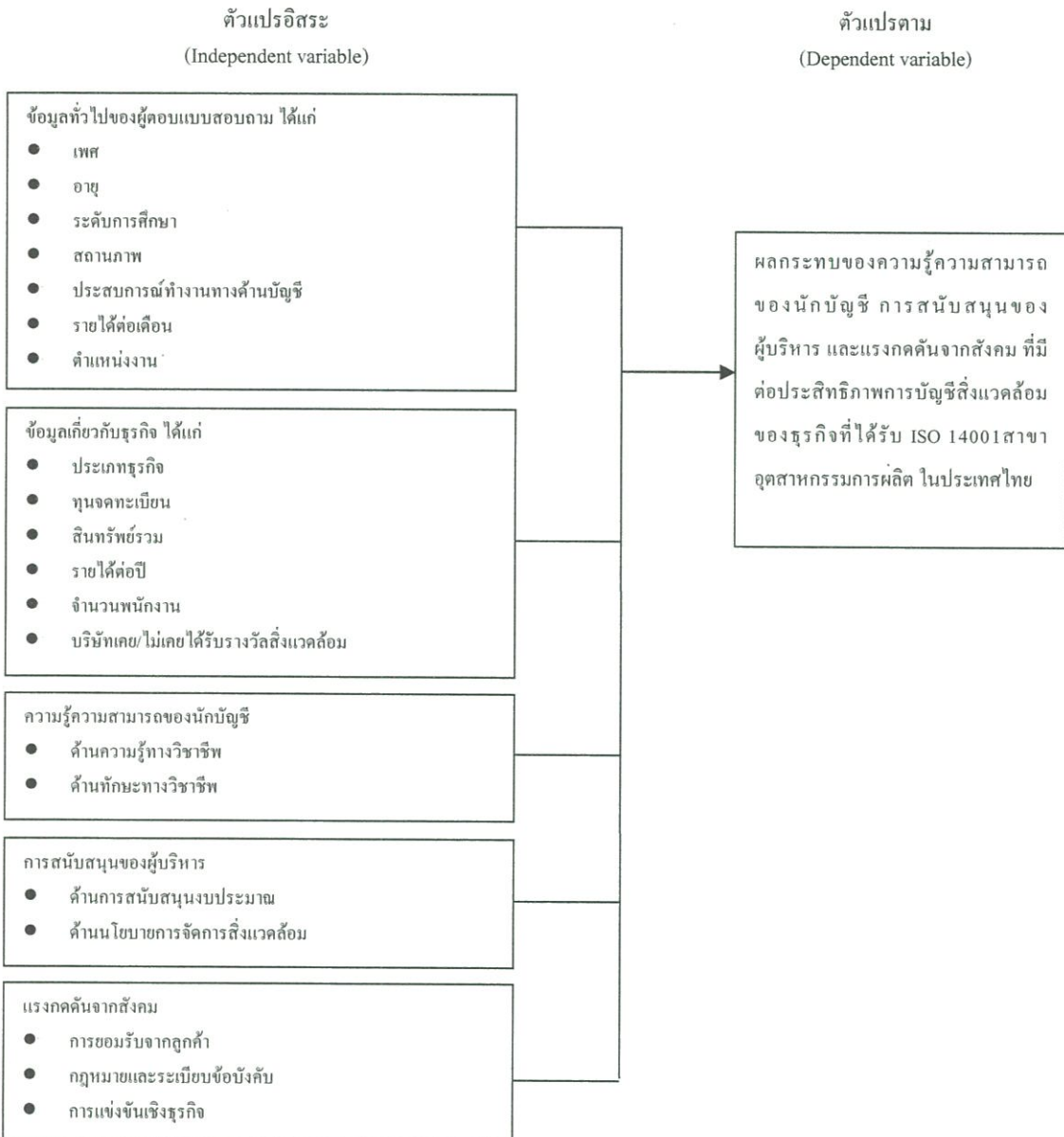
แรงกดดันจากสังคม (Social Pressures) เป็นกระบวนการในลักษณะของวัฒนธรรมที่ชักนำ ช่วยสนับสนุนให้ผู้บริหารของธุรกิจมีแรงกดดันในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในและภายนอกองค์กรซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันเป็นไปอย่างรุนแรงของธุรกิจที่มีการบริหารงานโดยคำนึงถึงคุณภาพของสิ่งแวดล้อม ก่อให้ธุรกิจได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน ทั้งนี้แรงกดดันจากเทคโนโลยีด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีผลกระทบต่อ การดำเนินงานของกิจการ โดยที่ผู้บริหารจะต้องสามารถควบคุมความสัมพันธ์ดังกล่าวกับบุคลากรในบริษัท ทำให้เกิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การจูงใจบุคลากร โครงสร้างองค์กร ความ

เป็นผู้นำ และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งแรงกดดันจากสังคมประกอบด้วย 3 ด้าน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2543) ได้แก่ ด้านค่านิยม (Values), ด้านความต้องการ (Needs) และด้านบรรทัดฐาน (Norms) ดังนั้น แรงกดดันจากสังคมจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมในเชิงบวกต่อธุรกิจในอนาคต

ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting Efficiency) ช่วยให้ธุรกิจสามารถบริหารจัดการดำเนินงานสิ่งแวดล้อม และเกิด การยอมรับชื่อเสียงของบริษัท รวมทั้งผลการดำเนินงานของบริษัทและ ความมีศักยภาพการแข่งขันที่ดีขึ้น ซึ่งสามารถวัดจากอัตราส่วนระหว่างปัจจัย 2 ประเภท (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2543) ได้แก่ ปัจจัยที่นำเข้า (Input) และผลลัพธ์ที่ออกมา (Output) ทั้งนี้ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม จะคำนึงถึงต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุดและ วิธีการใช้ทรัพยากรให้ประหยัดหรือสิ้นเปลืองน้อยที่สุดซึ่งเป็นผลให้ธุรกิจสามารถจัดการดำเนินงานประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จไปด้วยดี รวมทั้งการถ่ายโอนความรู้ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ(พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547 : 47) และใช้สื่อความรู้ผ่านเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพพัฒนาความรู้ความสามารถให้เข้าสู่พนักงานในองค์กรทำให้ช่วยเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าในระยะยาว

(ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548 : 85) นอกจากนี้ การดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่ถือว่ามีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นมีองค์ประกอบ 5 อย่าง (กมล ชูติพงษ์ นาวิน , 2548 :16) คือ ต้นทุน คุณภาพ ปริมาณ เวลาวิธีการผลิต โดยประสิทธิภาพจะเป็นตัวบ่งชี้

ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ (สมใจ ลักษณะ, 2546:8) มีดังนี้ (1) การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ (2) การจัดหาและใช้ปัจจัยทรัพยากร (3) กระบวนการปฏิบัติงาน (4) ความพอใจของทุกฝ่าย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ประชากรและวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้เลือกธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 (สถาบันรับรองมาตรฐาน ISO, 2551) จาก 5 กลุ่มสาขาอุตสาหกรรมผลิตในประเทศไทยที่มีจำนวนบริษัทในกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 70 บริษัท ได้แก่ ธุรกิจประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติก ธุรกิจประเภทเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ ธุรกิจประเภทเครื่องมือทางไฟฟ้าและอุปกรณ์ ธุรกิจวิทยุโทรทัศน์/อุปกรณ์โทรคมนาคม และอุปกรณ์ประเภทยานยนต์ อุปกรณ์ขนส่งและการบำรุงรักษา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้บริหารฝ่ายบัญชีของธุรกิจดังกล่าวเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 432 ชุด ปรากฏว่ามีแบบสอบถามคืนกลับเนื่องจากกิจการย้ายที่อยู่ใหม่ และปิดกิจการลงจำนวน 13 ชุด ดังนั้น เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถาม ได้รับทั้งสิ้น 106 ชุด ซึ่งแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น 104 ชุด ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนร้อยละ 25 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar and Say, 2001 ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถามอย่างน้อยอัตราร้อยละ 20 จึงเป็นที่ยอมรับได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยออกแบบสอบถามระดับความคิดเห็นโดยใช้ Likert's Scale ระดับ 1-5 และมีการคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ในการทดสอบแบบสอบถามได้ให้

ผู้ชำนาญการจำนวน 2 ท่าน สอบทานคำถามและทำ Pilot Test แบบสอบถามจำนวน 5 ชุด เพื่อทดสอบ Content Validity โดยส่งให้ผู้บริหารฝ่ายบัญชีและนักบัญชีที่เกี่ยวข้องกับงานด้านบัญชีและการบริหารงานของธุรกิจตอบแบบสอบถามและปรับปรุงก่อนส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด (Validity and Reliability of Measurement)

ผู้วิจัยได้อธิบายการทดสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามด้วยวิธี Factor Analysis สำหรับการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัดนั้น ใช้การทดสอบในเชิงความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha reliability Coefficient) ผลจากการทดสอบแสดงในตารางที่ 2

จากการทดสอบพบว่าตัวแปรอิสระด้านความรู้ทางวิชาชีพ เพียงตัวแปรเดียวที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.6571 ตัวแปรอิสระที่เหลือมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค อยู่ระหว่าง 0.8155 ถึง 0.8968 สำหรับการทดสอบตัวแปรตาม - ประสิทธิภาพการบัญชี สิ่งแวดล้อมนั้น พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค 0.9070

George and Mallery (2003) ได้ให้เกณฑ์ในการพิจารณาว่าเมื่อค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

รอนบาทมีค่ามากกว่า 0.7 จะถือได้ว่าสามารถยอมรับในความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเครื่องมือวัดในค่าตัวแปรได้ ดังนั้นผู้วิจัยจะนำตัวแปรอิสระและตัวแปรทุกตัวที่มีค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟาครอนบาทมากกว่า 0.7 มาใช้ในการวิเคราะห์ และตัดตัวแปรอิสระ-ด้านแรงกดดันจากภายนอกออกจากการวิเคราะห์

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาทของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาครอนบาท
1. ด้านความรู้ทางวิชาชีพ	0.6571
2. ด้านทักษะวิชาชีพ	0.8468
3. ด้านค่านิยม	0.8606
4. ด้านการสนับสนุนงบประมาณ	0.8871
5. ด้านนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.8676
6. ด้านการฝึกอบรม	0.8968
7. แรงกดดันจากสังคม	0.8155
ตัวแปรตาม	ค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาทแอลฟา
ประสิทธิผลการบัญชีสิ่งแวดล้อม	0.9070

การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis)

ผลที่ได้จากการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาท สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระ-ด้านความรู้ทางวิชาชีพ ไม่มีความน่าเชื่อถือจึงตัดออกจากการวิเคราะห์ และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่จะใช้ในการวิเคราะห์จะพบว่า มีปัจจัยย่อยๆ อีกหลายตัวภายใต้กลุ่มตัวแปร

เหล่านั้น ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อช่วยกำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละตัวแปร และเพื่อลดจำนวนตัวแปรให้มีจำนวนที่น้อยที่สุดที่เป็นได้ (สุชาติ, 2537) ก่อนที่จะนำค่าของตัวแปรเหล่านี้มาทำการทดสอบสมการถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 3 ค่า Factor Loadings และ % of Variance ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ – ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	Factor Loading	% of Variance
ตัวแปรอิสระที่ 1 ทักษะทางวิชาชีพ	0.624 - 0.804	57.753
ตัวแปรอิสระที่ 2 ค่านิยม	0.762 - 0.849	63.808
ตัวแปรอิสระที่ 3 การสนับสนุนงบประมาณ	0.876 - 0.938	82.230
ตัวแปรอิสระที่ 4 นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม	0.847 - 0.948	79.572
ตัวแปรอิสระที่ 5 การฝึกอบรม	0.893 - 0.938	83.948
ตัวแปรอิสระที่ 6 แรงกดดันจากสังคม	0.749 - 0.871	64.714
ตัวแปรตาม – ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม	Factor Loading	% of Variance
ตัวแปรตามที่ 1 ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม	0.677 - 0.898	64.732

ค่า Factor Scores ทั้ง 7 ตัวจะเป็นตัวแปรที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบเส้นตรงทดสอบผลกระทบของความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมผลิตในประเทศไทย โดยทดสอบความสัมพันธ์

ของตัวแปร 7 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะวิชาชีพบัญชี (Fskills) ค่านิยมและจริยธรรมวิชาชีพบัญชี (Fethics) การสนับสนุนงบประมาณ (Fsupport) นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม (Fpolicy) การฝึกอบรม (Ftraining) แรงกดดันจากสังคม (Fpressure) และตัวแปรควบคุมอีก 3 ตัวแปร ได้แก่ ระยะเวลาในการดำเนินงานของธุรกิจ (Year) จำนวนพนักงาน (Employee) และรายได้ต่อปี (Revenue) กับตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม (Yefferciency) และวัดผลโดยผลกระทบต่อการบัญชีสิ่งแวดล้อม ซึ่งเขียนเป็นสมการได้ 4 สมการ ดังนี้

สมการที่	การทดสอบ	ตัวแปรตาม – ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม
1	ทุกตัวแปร	$Y_{\text{efficiency}} = a_1 + b_1 f_{\text{skills}} + b_2 f_{\text{ethics}} + b_3 f_{\text{support}} + b_4 f_{\text{policy}} + b_5 f_{\text{training}} + b_6 f_{\text{pressure}} + b_7 \text{revenue} + b_8 \text{employee} + b_9 \text{years} + E$
2	ตัวแปรอิสระ	$Y_{\text{efficiency}} = a_2 + b_{10} f_{\text{skills}} + b_{11} f_{\text{ethics}} + b_{12} \text{revenue} + b_{13} \text{employee} + b_{14} \text{years} + E$
3	ตัวแปรอิสระ	$Y_{\text{efficiency}} = a_3 + b_{15} f_{\text{support}} + b_{16} f_{\text{policy}} + b_{17} f_{\text{training}} + b_{18} \text{revenue} + b_{19} \text{employee} + b_{20} \text{years} + E$
4	ตัวแปรอิสระ	$Y_{\text{efficiency}} = a_4 + b_{21} f_{\text{pressure}} + b_{22} \text{revenue} + b_{23} \text{employee} + b_{24} \text{Employee} + b_{25} \text{Years} + E$

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมผลิตในประเทศไทย

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	Yefficiency	Fskills	Fethics	Fsupport	Fpolicy	Ftraining	Fpressure	VIF
Mean	3.6827	4.0112	4.0481	4.2115	4.3718	4.2596	4.1885	
SD	0.6950	0.5058	0.6174	0.5913	0.5560	0.6073	0.5628	
Yefficiency								
Fskills	0.544**							1.705
Fethics	0.498**	0.566**						2.203
Fsupport	0.644**	0.440**	0.505**					2.359
Fpolicy	0.575**	0.447**	0.391**	0.693**				3.565
Ftraining	0.721**	0.461**	0.443**	0.695*	0.823**			3.800
Fpressure	0.546**	0.392**	0.595**	0.504**	0.502**	0.574**		1.951

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม โดยที่ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.391 – 0.823 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในลำดับต่อมา ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity ปรากฏว่า VIF อยู่ระหว่าง 1.705 – 3.800 แสดงว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระไม่ถึงขั้นก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity สอดคล้องกับ Lee and Others, 2000 :

704 ได้เสนอว่าค่า VIF น้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลจากการทดสอบสมการถดถอย

ผลที่ได้จากการทดสอบสมการถดถอย สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระหรือปัจจัยความสำเร็จที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 5 ตัวแปรอิสระหรือปัจจัยความสำเร็จที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ

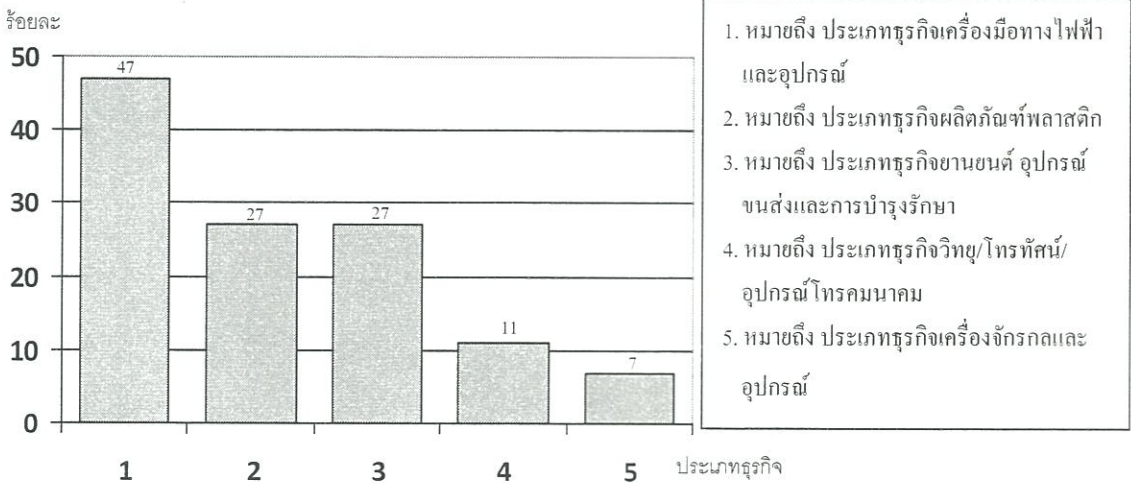
ตัวแปรอิสระ	Models ^a			
	1	2	3	4
Skills	0.235*** (0.082)	0.387*** (0.100)		
Ethics		0.267** (0.102)		
Support	0.248** (0.097)		0.315*** (0.098)	
Policy	-0.232* (0.119)			
Training	0.557*** (0.122)		0.649*** (0.124)	
Pressure				0.546*** (0.088)
Adjusted R ²	0.595	0.328	0.548	0.275

* p < 0.10, ** p < 0.05, *** p < 0.01

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า ตัวแปรตาม – ประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม มีจำนวนตัวแปรปัจจัยความสำเร็จ 6 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม จึงอาจกล่าวได้ว่าน่าจะเป็นตัวที่ใช้วัดประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้จะเห็นว่าตัวแปรอิสระ-ด้านทักษะวิชาชีพ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ด้านการฝึกอบรม และแรงกดดันจากสังคม นั้นผู้บริหารฝ่ายบัญชีให้ความสำคัญมากและมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม แต่พบว่าตัวแปรควบคุมซึ่งได้แก่ รายได้ต่อปี จำนวนพนักงาน และระยะเวลาในการดำเนินงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประเภทธุรกิจ เครื่องมือทางไฟฟ้าและอุปกรณ์จำนวน 34 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาเป็นประเภทธุรกิจผลิตภัณฑ์พลาสติก จำนวน 27 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 27.0 และประเภทธุรกิจยานยนต์ อุปกรณ์ขนส่งและการบำรุงรักษา จำนวน 27 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 27.0 สำหรับประเภทธุรกิจวิทยุ/โทรทัศน์/อุปกรณ์โทรคมนาคม จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.0 และ ประเภทธุรกิจเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ จำนวน 4 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 7.0 แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงร้อยละของประเภทธุรกิจที่ตอบแบบสอบถาม

โดยสรุปนักบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยค่อนข้างมากกับ การสนับสนุนของผู้บริหารมากที่สุด รองลงมา คือแรงกดดันจากสังคม ความรู้ความสามารถของนักบัญชี และประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ประเภทธุรกิจที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่า ประเภทธุรกิจทั้ง 5 กลุ่มที่แตกต่างกันจะไม่มีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพของบัญชีสิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรของนักบัญชีที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระดับ 0.05 มีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนผู้บริหาร แรงกดดันทางสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ลักษณะทางบริษัทที่แตกต่างกันย่อมมีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่มีต่อธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยลักษณะทางธุรกิจ ได้แก่ ทุนจดทะเบียน สินทรัพย์รวม รายได้ต่อปี จำนวนพนักงาน ระยะเวลาการดำเนินงาน การได้รับรางวัลของบริษัท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการดูแลสิ่งแวดล้อม และการได้รับรางวัลของบริษัท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการองค์กร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระดับ 0.05 มีผลต่อความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคม ที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

สำหรับผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคม มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยแตกต่างกัน พบว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ส่วนความรู้ความสามารถของนักบัญชีเฉพาะด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชีจะไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการบัญชี

สิ่งแวดล้อม ยกเว้นด้านทักษะวิชาชีพและด้านค่านิยมมีผลต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลลัพธ์การวิจัยที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีให้ความสำคัญแก่การสนับสนุนของผู้บริหาร ทั้งด้านการสนับสนุนงบประมาณ และด้านนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ แสดงความเห็นถึงปัญหาการสนับสนุนของผู้บริหารในองค์กรว่าเกิดจากการที่กิจการมีปัญหาด้านงบประมาณ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น “การจัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะต้องมีต้นทุนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสูง ซึ่งอาจจะเสียเปรียบในด้านการแข่งขันกับกิจการที่ไม่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม” “รัฐบาลควรส่งเสริมธุรกิจที่ลงทุนเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การยกเว้นภาษี การสนับสนุนเงินลงทุน ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการอยู่บ้างแต่ยังไม่ชัดเจน”

นอกจากนั้นผลลัพธ์การวิจัยที่ได้ยังแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีให้ความสำคัญแก่แรงกดดันจากสังคม ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความเห็นถึงปัญหาแรงกดดันจากสังคมว่า “เกิดจากการที่กิจการมีปัญหาที่หน่วยงานภายนอกซึ่งเกี่ยวข้องกับดูแลสิ่งแวดล้อมต้องมีความจริงจัง ที่จะรณรงค์ และสร้างแนวทางให้บริษัทหรือผู้มีผลทำให้เกิดสถานะแวดล้อมปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งส่วนใหญ่จะเห็นว่าตรวจสอบ

เรื่องสิ่งแวดล้อมทำเป็นธุรกิจมากกว่ารักษาสิ่งแวดล้อม” “ใช้กฎหมายทางสังคม กฎหมายรางวัลชมเชย ตลอดจนโทษสำหรับกิจการที่ดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกิจการที่ไม่ได้ดำเนินการ” เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้จะตรงกันข้ามกับผลงานวิจัยที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยในครั้งนี้ โดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูล และผลการดำเนินงานสิ่งแวดล้อม ผลการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจ และแรงกดดันจากกลุ่ม ผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) สุภมิตร เตชะมนตรีกุล (2540) พบว่า “แรงกดดันจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องมีสัมพันธ์กันในเชิงลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเปิดเผยข้อมูลบัญชีสิ่งแวดล้อม” ผลที่เป็นตรงกันข้ามนี้ น่าจะเกิดจากการที่ผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้บริหารฝ่ายบัญชี มีมุมมองในเรื่องการแข่งขันของธุรกิจต่างไปอย่างรุนแรง ซึ่งธุรกิจที่มีการบริหารงานโดยคำนึงถึงคุณภาพของสิ่งแวดล้อมจะได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีผลต่อการดำเนินงานของกิจการ นอกจากนี้สังคมส่วนใหญ่ต้องการให้ธุรกิจต่าง ๆ คำนึงถึงผลกระทบต่อการทำงานและสภาพแวดล้อม

ผลการวิจัยนี้ แสดงผลการศึกษาที่น่าสนใจว่าความรู้ความสามารถของนักบัญชีด้านความรู้ทางวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่ด้านทักษะวิชาชีพและด้านค่านิยมมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการ

บัญชีสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลงานวิจัยของ มนตรี ช่วยชู (2539) พบว่า “ในประเทศไทย ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชี ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉลี่ยน้อยกว่าระดับ 5” และสุวรรณ หวังเจริญเดช (2549) พบว่า “ความรู้ความสามารถของนักบัญชีมีผลกระทบต่อและมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี” ซึ่งจะเห็นได้ว่าถ้านักบัญชีไม่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะ ด้านค่านิยม ที่เกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อม หรือบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคม แล้วก็จะส่งผลทำให้นักบัญชีของธุรกิจนั้นขาดทักษะในการทำงานอย่างโดดเด่น รวมทั้งการวินิจฉัย วิเคราะห์ พิจารณาและผู้ประกอบวิชาชีพ เป็นต้น สำหรับผลการวิจัยที่พบว่าด้านความรู้ทางวิชาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมน่าจะเกิดจากการที่ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารฝ่ายบัญชี มองเรื่องความรู้ทางวิชาชีพของนักบัญชีว่า ปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีบทบาทในการกำกับดูแลวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะสภาวิชาชีพบัญชีเป็นผู้กำหนดมาตรฐานความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพอย่างเข้มงวดจึงทำให้ไม่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม แต่ผู้บริหารฝ่ายบัญชีจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญของการใช้ทักษะวิชาชีพและค่านิยมของนักบัญชี หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีให้ความสำคัญเรื่องประสิทธิภาพสิ่งแวดล้อมเป็นเชิงเทคนิคว่าธุรกิจ

จะประสบความสำเร็จได้น่าจะเกิดจาก ทักษะวิชาชีพ ค่านิยมของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร และแรงกดดันจากสังคมที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม ผลวิจัยที่ได้นี้นับได้ว่าเป็นประเด็นที่สำคัญซึ่งใช้เป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจในการนำปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตและประโยชน์ของงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากการวิจัยสรุปข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคตได้ดังนี้

1.1 จากการศึกษาตามประเภทธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 5 กลุ่ม จำแนกตามลักษณะของประชากรจะเห็นว่าระดับความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มจากอุตสาหกรรมอาจไม่เพียงพอในการหาความแตกต่าง ซึ่งในการทำวิจัยในอนาคตต่อไป อาจจะต้องทำการศึกษาในกลุ่มบริบทอื่น

1.2 ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำปัจจัยความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคม และประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม มาศึกษาตามลักษณะประชากรและลักษณะทางบริษัท ซึ่งข้อมูลของปัจจัยยังมีข้อมูลไม่มากพอ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยในอนาคต จะต้องมีการเพิ่มรายละเอียดข้อมูลของปัจจัยต่างๆ

เพื่อจะได้ทำการจัดกลุ่มให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมในภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคมที่มีต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิตที่ได้รับรอง ISO 14001 ผลที่ได้จะเห็นว่าความรู้ความสามารถของนักบัญชีจะไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม ส่วนการสนับสนุนของผู้บริหารและแรงกดดันจากสังคมมีผลในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อม ซึ่งในรายละเอียดของความรู้ความสามารถของนักบัญชีอาจจะมีผลต่อประสิทธิภาพการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับธุรกิจอุตสาหกรรมที่ไม่ได้รับรอง ISO 14001 หรือธุรกิจให้บริการหรือธุรกิจอื่น ดังนั้นอาจต้องศึกษาเชิงลึกของแต่ละปัจจัยทั้งหมด เพื่อให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงธุรกิจและในวิชาการด้านการบัญชีสิ่งแวดล้อมในอนาคตต่อไป

นอกจากนั้น ผู้ศึกษาวิจัยอาจจะใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลต่างๆ เช่น ลูกค้านุมชน เป็นต้น หรือกลุ่มที่ไม่มีส่วนได้เสียโดยตรง เช่น กลุ่มอาจารย์บัญชี กลุ่มผู้สอบบัญชี เป็นต้น เพื่อจะได้แนวคิดหลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความเห็นว่า นักบัญชีถูกมองว่ายังไม่สามารถนำเสนอข้อมูลที่แสดงถึงมูลค่าผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างแท้จริง เพียงแต่รายงานเฉพาะรายการที่วัดเป็นตัวเงินได้เท่านั้น ดังนั้น นักบัญชีควรร่วมกันกำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพราะยังไม่มีกำหนดมาตรฐานการบัญชีสิ่งแวดล้อมที่ใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติอย่างชัดเจน และนอกจากนั้น ยังให้ความเห็นอีกว่า ปัจจุบันมีเพียงกฎหมายสิ่งแวดล้อมปี พ.ศ.2535 ที่ใช้อยู่ แต่ยังไม่ครอบคลุมปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน จึงควรมาตรการใหม่ๆ ออกมาเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ตลอดจนรัฐต้องสนับสนุนและกระตุ้นให้ประชาชนและส่วนเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทมากขึ้นในการจัดการสิ่งแวดล้อม และธุรกิจต่างๆ ควรมีจริยธรรมและคุณธรรมในการจัดการสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อธุรกิจจะได้ลดค่าใช้จ่ายทางกฎหมาย ถ้าธุรกิจทำความเดือดร้อนให้กับสังคม

3. ประโยชน์ของงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาศักยภาพนักบัญชี เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นำไปใช้ในการวางแผนในการพัฒนา

สิ่งแวดล้อมของธุรกิจ เพื่อเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีภายในองค์กรและเป็นที่ยอมรับของสังคม ตลอดจนการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและติดตามการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักบัญชี การสนับสนุนของผู้บริหาร แรงกดดันจากสังคม และมีประสิทธิภาพ

การบัญชีสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับองค์กร โดยผู้บริหารของธุรกิจสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านบัญชีสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดกับธุรกิจที่คล้ายคลึงกันอันจะส่งผลให้กลุ่มธุรกิจที่ได้รับ ISO 14001 ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จ

บรรณานุกรม

- กมล ชติพงษ์นาวิน. ยุทธศาสตร์การพัฒนา SMEs ที่สำคัญที่สุด กรุงเทพฯ : ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน), (2543).
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). การจัดการความรู้ในองค์กร. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- ดวงมณี โกมารทัต, รศ. (2545). “การบัญชีบริหารสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.” วารสารนักบัญชี. 48, 3 (เมษายน – กรกฎาคม) : 67 – 87.
- ประจิต หาวัตตร ; สรันย์ ชูเกียรติ และรัตติมา มหัทธโกศล. (2547) การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม ธุรกิจ โดยบริษัทผู้ผลิตสินค้าที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์ปริทัศน์. 26, 9 (มกราคม – มีนาคม) : 1 – 13.
- ผ่องพรรณ เจียรวิริยะพันธ์. (2542) การบัญชีและการรายงานทางการเงินของต้นทุนสิ่งแวดล้อมและหนี้สินสิ่งแวดล้อม. การประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.
- พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- พิเชษฐ โสภางษ์. (2545). การเปิดเผยข้อมูลการทำบัญชีสิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษากลุ่มบริษัท เคมิ กัณฑ์ และพลาสติก. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตกลุ่มวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- มนตรี ช่วยชู. (2539). การนำเสนอรูปแบบรายงานการบัญชีความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศไทย: การวิจัยเชิงประจักษ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทเพชร .(2543). ทฤษฎีการบัญชี . กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด ทีพีเอ็น เพรส.

ศุภมิตร เตชะมนตรีกุล .(2543).การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย : รูปแบบและ แนวทาง. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ.(24 มกราคม 2551). “รายชื่อผู้ได้รับรอง ISO
14000 ในประเทศไทย[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.tisi.go.th/cgi-bin/syscer/search-
tpt?14000=thai](http://www.tisi.go.th/cgi-bin/syscer/search-
tpt?14000=thai)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ .(2543). รู้เพื่อเรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ/การบริหารรัฐกิจ. กรุงเทพฯ :
บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.

ศิลปพร ศรีจันทเพชร และวิเชษฐ โจรนสุกาญจน์. (2540) .การบัญชีสีเขียว : แนวโน้มที่โลกเรียกร้อง. การ
ประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 15.กรุงเทพฯ : สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย

สมใจ ถักณะ. การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.(2546).

สุวรรณ หวังเจริญเดช ผลกระทบของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความสามารถกับประสิทธิภาพการ
ทำงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs . ในเขตตะวันออกเฉียงเหนือ.วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจ
ปริทัศน์.28,109 : 83 – 92 ; (กรกฎาคม - กันยายน .2549)

สำนักกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์.(2543). บทบาทของนักบัญชีกับรายงาน
สิ่งแวดล้อม. การประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ : สมาคมนักบัญชี และผู้สอบ
บัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.

อรรคพล ปู่เกตุแก้ว .(2546). ความคิดเห็นของนักบัญชีต่อแนวทางในการจัดทำรายงานและการเปิดเผย
ข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาบริษัทในกลุ่มธุรกิจโรงพยาบาลที่จดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย . วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี .
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

อังคณา อรินพไพบุลย์ .(2548). การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทจดทะเบียน
ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย . วิทยานิพนธ์บัญชี
มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เครือข่ายวิศวกร ไทย .(13 สิงหาคม 2548). “ ISO 14001 มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม.” [ระ
บบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thaiengineering.com/article/environment/iso14001.asp>

บริหารทรัพยากรมนุษย์ .(28 มกราคม2551). “ ISO 14001 คืออะไร ” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
http://groups.google.co.th /group/siamhrm/browse_thread/2a25bcbe.

Aaker, David A.,Kumar, V and Say, George, S., (2001). **Marketing Research**. New York : John Wiley and Son

Lee, Chang F. John C. Lee and Alice C. Lee. (2000). **Statistics foe business and Financial Economics**. 2rd ed. Singapore : World Scientific.

Nunnally, Jum C.,(1978). **Psychometric Theory**, McGrawhill, New York. International Federation of Accountants .(2003). International Education Standards for Professional Accountants. New York : International Federation of Accountants.